

MOTORISMUS JAKO PROSTŘEDEK VOLNÉHO ČASU

Automobil se stal symbolem 20. století a je i fenoménem doby dnešní. Zasáhl do všech sfér lidského života a otevřel lidem nové obzory. Zpočátku byl chápán jako prostředek zábavy či luxusní „hračka pro vyvolené“. Vlastnit automobil se velmi brzy stalo záležitostí prestiže a ukázkou sociálního postavení, neboť si ho mohly dovolit pouze nejbohatší vrstvy obyvatelstva.

Vnímání „českého“ motorismu zahrnuje celé spektrum aspektů. České století motorismu II – Motorismus jako prostředek trávení volného času je kolektivní monografií, kde se jednotliví autoři snaží postihnout téma působení a funkce fenoménu motorismu ve volném čase člověka.

Už ve 2. pol. 19. stol. se začíná projevovat vliv rozvoje vědy a techniky ve způsobu trávení volného času. S rozvojem motorismu a jeho dostupností pro širší vrstvy obyvatelstva se otevírají ve 20.–30. letech 20. století také nové příležitosti jak využít volný čas pestřejším způsobem. Různorodost motoristické činnosti nabízí celou škálu nevšedních zážitků a možností, což výrazně přispělo ke změně životního stylu společnosti. Základním hybatelem této proměny v souvislosti s počátky automobilismu nebyli vždy jednotlivci, ale především první motoristické kluby. Zlatou éru automobilismu a spolkové činnosti představuje meziválečné období. Kluby byly mnohdy zásadním činitelem v rozvoji dopravy a základní infrastruktury, stejně jako pořadatelé závodů a soutěží. Pro své členy často organizovaly volnočasové aktivity, např. výjezdy, výlety, vzdělávací kurzy a osvětové přednášky pro veřejnost. Samostatnou kapitolou a do jisté míry ovlivňující rozvoj motorismu bylo individuální cestování, jehož reflexi se staly články v motoristickém tisku. Blízkost tématu je také spjata s rozmachem automobilek a výrobních závodů, stejně tak konstruktérů a designérů.

„Zlatou éru“ motorismu utlumil až nástup druhé světové války, kdy byly přerušeny vybudované vazby, struktury i činnost motoristických organizací. Po únorovém převratu, v roce 1948, navíc došlo k zániku svébytnosti firem, způsobeném plošným znárodněním. Byly utlumeny spolkové aktivity, které byly posléze rovněž centralizovány a mohly být provozovány pouze pod hlavičkou státní organizace SVAZARM. Aktivity motoristických nadšenců tak sice pokračovaly, ale už ve zcela jiném duchu.

Cílem této publikace bylo pokusit se zhodnotit, jak ovlivnil automobil trávení volného času, jaké nové formy přinesl a jakým způsobem zasáhl do kulturní identity české společnosti. Kolektivní dílo, ač obsažné, zdaleka nevyčerpalo všechny možnosti, které tato problematika skýtá. Děkujeme všem autorům, kteří svými příspěvky přispěli ke vzniku této publikace a také recenzentům za jejich cenné rady a připomínky.